

Leerlijn zon voor technisch lezen in VLL kim-versie

Rosemarie Irausquin &
Susan van der Linden

In Veilig leren lezen volgen leerlingen van de zon-aanpak een eigen leerlijn voor technisch lezen. In kern start wordt nog geen onderscheid gemaakt in een maan- of zon-lijn. Op basis van observaties en toetsen gedurende kern start kunnen leerlingen vanaf kern 1 in de zon-aanpak worden geplaatst. Het is ook mogelijk dat leerlingen na kern 1 nog instromen in de zon-aanpak. Er is geen aparte leerlijn voor zon wat betreft begrijpend lezen. Met betrekking tot de instructie in strategieën voor begrijpend lezen volgen alle leerlingen de maan-lijn. Echter, bij de toepassing daarvan krijgen leerlingen van de zon-aanpak zinnen en teksten van een hoger niveau aangeboden, passend bij de technische leerlijn van zon. Bij woordenschat en spelling volgen leerlingen van de zon-aanpak eveneens de maan-lijn.

Veilig & vlot zon is het basismateriaal waarin de leerlijn technisch lezen voor de zon-lijn wordt aangeboden. Deze leerlijn is ook verwerkt in de leesboekjes zon, maar loopt daar één kern achter. Dit zorgt ervoor dat de woordtypen al bekend zijn op het moment dat zelfstandig gelezen teksten goed begrepen moeten worden. Ten slotte is de leerlijn zon verwerkt in de oefensoftware voor technisch lezen en spelling.

Uiteraard is bij alle leerlijnen uitdaging mogelijk en dat geldt voor alle aanpakken. Deze uitdaging wordt voornamelijk geboden in de vorm van snuffelopdrachten bij Veilig & vlot en bij Veilig gespeld. Daarnaast worden in de oefensoftware voor technisch lezen en spelling keuzeopdrachten aangeboden die aansluiten bij het niveau van het kind.

Overzicht van de leerlijn zon voor technisch lezen

N.B. In Veilig & vlot zon worden vanaf kern 8 per kern twee herhalingsblokken aangeboden: één halverwege de kern en één aan het eind van de kern. Deze worden niet in het overzicht weergegeven. In kern 7 wordt halverwege de kern één herhalingsblok aangeboden.

nog een keer:
dansend • mevrouw • thuis • wrat

Dansend zongen wij een lied voor de juf.

Die mevrouw geeft mij geld terug.

Als ik thuis ben, drink ik een kopje thee.

Wrijf niet over je wrat, Walter!

stromend	meloen	theedoek	wring
zwijgend	jezelf	thuiskomst	wraak
pratend	plezier	theeglas	wreed
vliegend	tegoed	thuishulp	wrijven
levend	meneer	munthee	wrak

16

Eerste herhalingsblok van Veilig & vlot zon kern 9.

nog een keer:
alle woorden van kern 9

Huilend vertelt Pimmetje dat zijn bal weg is.

Lijkt het je spannend om piloot te zijn?

Thuis wring ik mijn natte broek uit.

Jeroen reist in juli weer terug naar huis.

speurend	theetijd	liter	belletje
hangend	Thijs	idee	torretje
plezier	Thomas	viool	ringetje
tehuis	wraak	juni	stalletje
mezelf	wrat	rivier	bruggetje

20

Tweede herhalingsblok van Veilig & vlot zon kern 9.

	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
Kern 1	mkm-, mk- en km-woorden met alle klinkers en medeklinkers (het lidwoord 'de' wordt al wel gebruikt in zinnen en teksten)	hok, koe, eet
	mkm-, mk- en km-woorden met speciale aandacht voor tweetekenklinkers	beuk, tuin, eik, hoe
	mkm-, mk- en km-woorden met speciale aandacht voor het b-d onderscheid	boos, doos
	mkm-, mk- en km-woorden met speciale aandacht voor het ei-ie onderscheid en het eu-ui onderscheid	wie, wei, beuk, buik
	mkm-, mk- en km-woorden met derde-persoons-t (ook worden de volgende woorden in zinnen en teksten gebruikt: we, ze, je, me, te)	bent, loopt, zegt, roept

Kern 2	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	eenvoudige samengestelde woorden (mkm-mkm)	voetbal, tuin deur
	mkmm-woorden (inclusief kleeletters)	taart, kast, berg, verf
	mmkm-woorden	fles, trein
	mmkm- en mkmm-woorden met derde-persoons-t	speelt, werkt
	eenvoudige verkleinwoorden op -je, -pje, -tje (ook de meervoudsvormen)	haas je , vuurt je , duimp je

Kern 3	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	eenlettergrepige woorden die beginnen met sch-	schoen, school
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -ng (in zinnen ook: hangt, zingt)	ring, stang
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -nk (in zinnen ook: denkt, hinkt, klinkt)	bank, pink, klank
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -b of op -d (nog <i>niet</i> met derde-persoons-t zoals: hij krabt, zij biedt. Ook nog <i>niet</i> met sch-, zoals: schud)	web, krab, hoed, band
	mmkmm-woorden	prins, dwerg

Kern 4	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	eenlettergrepige woorden die beginnen met schr-	schram, schroef
	<ul style="list-style-type: none"> • verkleinwoorden met een cluster en ook nk, sch (en de meervoudsvormen) • eenlettergrepige -d/-b woorden met derde-persoons-t 	dwerg je , droom pje , stoel tje , brood je , bank je , schep je , dwerg je , kwast je vindt, krabt, biedt, wordt, brandt
	eenlettergrepige woorden die eindigen op ch(t)	lach, bocht, vlecht
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -a, -o, -u	sla, vlo, nu
	<ul style="list-style-type: none"> • mkmmm- en mmmkm-woorden • samenstellingen met clusterwoorden 	worst, sproet zwembroek, tuinstoel, schatkaart, broodplank

Kern 5	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	<ul style="list-style-type: none"> • eenlettergrepige woorden die eindigen op -uw(t) • samenstellingen en verkleinwoorden met mmmkm/mkmmm/schr 	duw, ruw, sluw, duwt strandbal, braadworst, schrikdraad, marktplein, schroefje, strikje, korstje
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -aai(t), -ooi(t), -oei(t)	haai, kooi, roei, vlaai, gooit
	tweelettergrepige woorden die eindigen op -e (maar nog <i>zonder</i> ooi, ng, nk. Verder mogen vanaf hier woorden als: pasta, euro, auto)	korte, aarde, blauwe, sterke
	tweelettergrepige woorden zonder dubbele medeklinker en die eindigen op -en, -er, -el (zonder begincluster)	honden, tijger, mantel
	tweelettergrepige woorden met dubbele medeklinker	takken, kommen, zitten

Kern 6	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	tweelettergrepige woorden met een begincluster	bloemen, vlinder, sleutel en: blokken, druppel, schrikken
	tweelettergrepige woorden met -ng-, -nk-, -ch(t)- zonder en met begincluster (nog <i>niet</i> woorden met -ngst zoals: angst)	jongen, planken, lachen, slangen, blinken, slachten, rechts, links, bange, blanke
	tweelettergrepige woorden met voorvoegsel be-, ge-, ver-	betaal, gebit, verkeer
	eenlettergrepige woorden die eindigen op -eeuw(t) of -ieuw	leeuw, geeuwt, kieuw
	tweelettergrepige woorden met -ieuw- of -eeuw- niet op het eind van het woord	sneeuwman, kieuwen, nieuwe, eeuwen, geeuwen, nieuws

Kern 7	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	mkmmm-woorden	herfst, kortst, angst
	tweelettergrepige woorden met open lettergreep <i>zonder</i> begincluster (ook aandacht voor woorden als: banaan, papier, patat, kameel, gazon)	bo <u>m</u> en, na <u>g</u> el, du <u>w</u> en
	tweelettergrepige woorden met open lettergreep en <i>met</i> begincluster	sn <u>a</u> vel, kn <u>o</u> p <u>e</u> n, stu <u>w</u> en
	tweelettergrepige woorden met -aai-, -ooi-, -oei- op een andere positie dan eindpositie	ha <u>a</u> ien, stroo <u>o</u> ien, roei <u>o</u> boot
	hoofdletters (deze worden op hetzelfde moment aangeboden als in de maan-lijn)	Bas, Fien De broer van Rik heet Dirk.

Kern 8	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	tweelettergrepige woorden die eindigen op -ig of -lijk	twintig, vrolijk, vochtig, moeilijk
	tweelettergrepige woorden die eindigen op -ing	koning, botsing, spelling
	drielettergrepige samenstellingen	boekentas, winterjas, buitenkant
	drielettergrepige verkleinwoorden	tuinhuisje, bezempje, appeltje
	drielettergrepige woorden met voorvoegsel on-, ont-, be-, ge-, ver- (nog <i>niet</i> : ongeluk, onbekend, opgezet)	oneven, ontploffen, ontdekking, bezoeken, gevaarlijk, gelukkig, verkouden

Kern 9	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	tweelettergrepige woorden die eindigen op -end	fluitend, zwemmend
	tweelettergrepige woorden met een stomme -e- in de eerste lettergreep, maar niet met be-, ge-, ver-	tehuis, meloen, refrein, plezier
	een- en tweelettergrepige woorden die beginnen met th- of wr-	theepot, wrak
	tweelettergrepige woorden met -i- die als /ie/ wordt uitgesproken	piloot, liter, gitaar, idee, viool
	drielettergrepige woorden die eindigen op -etje	bloemetje, spinnetje

Kern 10	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
	drielettergrepige woorden die eindigen op -eren, -elen, -enen	kinderen, hagelen, regenen
	<ul style="list-style-type: none"> drielettergrepige woorden die eindigen op -ig, -lijk, -ing (anders dan beginnend met be-, ge-, ver-) woorden met -be-, -ge-, -ver- op een andere positie dan beginpositie 	negentig, vriendelijk, oplossing weerbericht, ongeluk, treinverkeer
	vierlettergrepige samenstellingen	boodschappentas, zonnebloemen, kinderfietsen
	vier- en vijflettergrepige woorden (zonder specifiek kenmerk)	burgemeester, donkerblauwe, onderwijzeres, onderhandelen, wisselvallig
	vierlettergrepige woorden die beginnen met be-, ge-, ver-, on-, ont-	beginletter, gevangenis, verkeerslichten, ongelukkig, ontwikkeling

	Aanbod	Voorbeeldwoorden (met markering zoals op de inslijppagina van Veilig & vlot zon)
Kern 11	drielettergrepige woorden met (maar niet eindigend op) één of meer open lettergrepen	krokodil, hagedis, karamel, kamelen, tomaten, bananen
	meerlettergrepige woorden die eindigen op -ste	avontuurlijkste, gevaarlijkste
	meerlettergrepige woorden die eindigen op -tie	vakantie, portie, repetitie
	hoogfrequente leenwoorden	computer, pony, clown, baby
	woorden met meerdere open lettergrepen (vlak) na elkaar	liniaal, museum, bioloog

Voor technisch lezen hebben de teksten van de zon-lijn de volgende AVI-niveaus:

- Kern 1 tot en met 3: AVI M₃/E₃, snuffelpagina's hebben vooral woordtypen van E₃.
- Kern 4 tot en met 6: AVI E₃, snuffelpagina's hebben vooral woordtypen van M₄/E₄.
- Kern 7 tot en met 9: AVI M₄, snuffelpagina's hebben vooral woordtypen van E₄.
- Kern 10, 11 en afsluiting: AVI E₄, snuffelpagina's hebben vooral woordtypen van M₅/E₅.